
Poliitika ja paratamatus tervishoiureformide kujunemisel

Ain Aaviksoo, MD MPH

Poliitikauuringute Keskus PRAXIS

Ettekanne Regionaalhaigla sügiskonverentsil
"Tervisekindlustus Eestis vajab lisakindlustust"

31.10.2008

Parima tervishoiureformi retsept

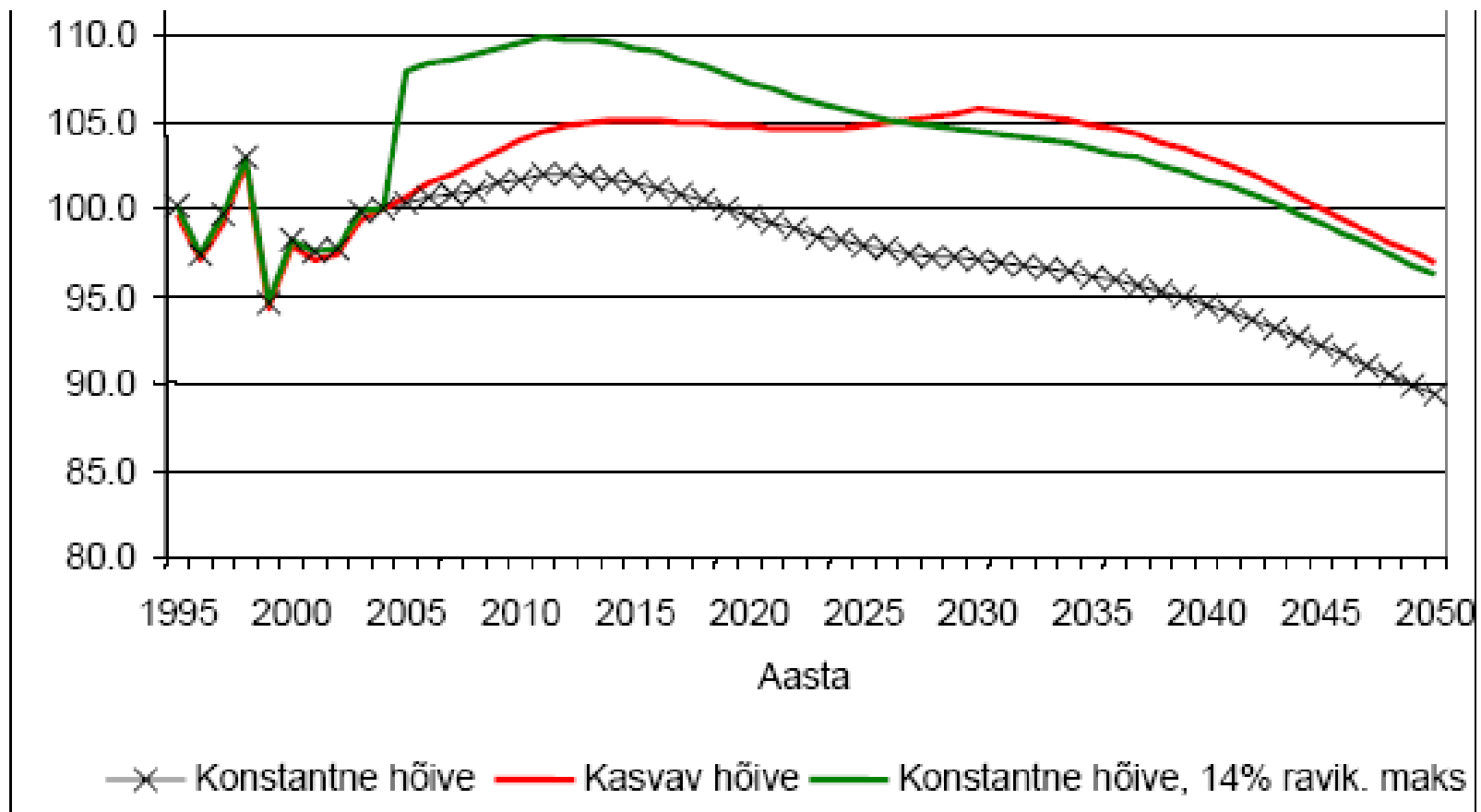
“Health care reform in all countries has been a search for the Holy Grail, often poorly informed by evidence and driven by sustained advocacy.”

Alan Maynard & John Hutton through W Hsiao

Olemasolev rahastamine ei ole jätkusuutlik

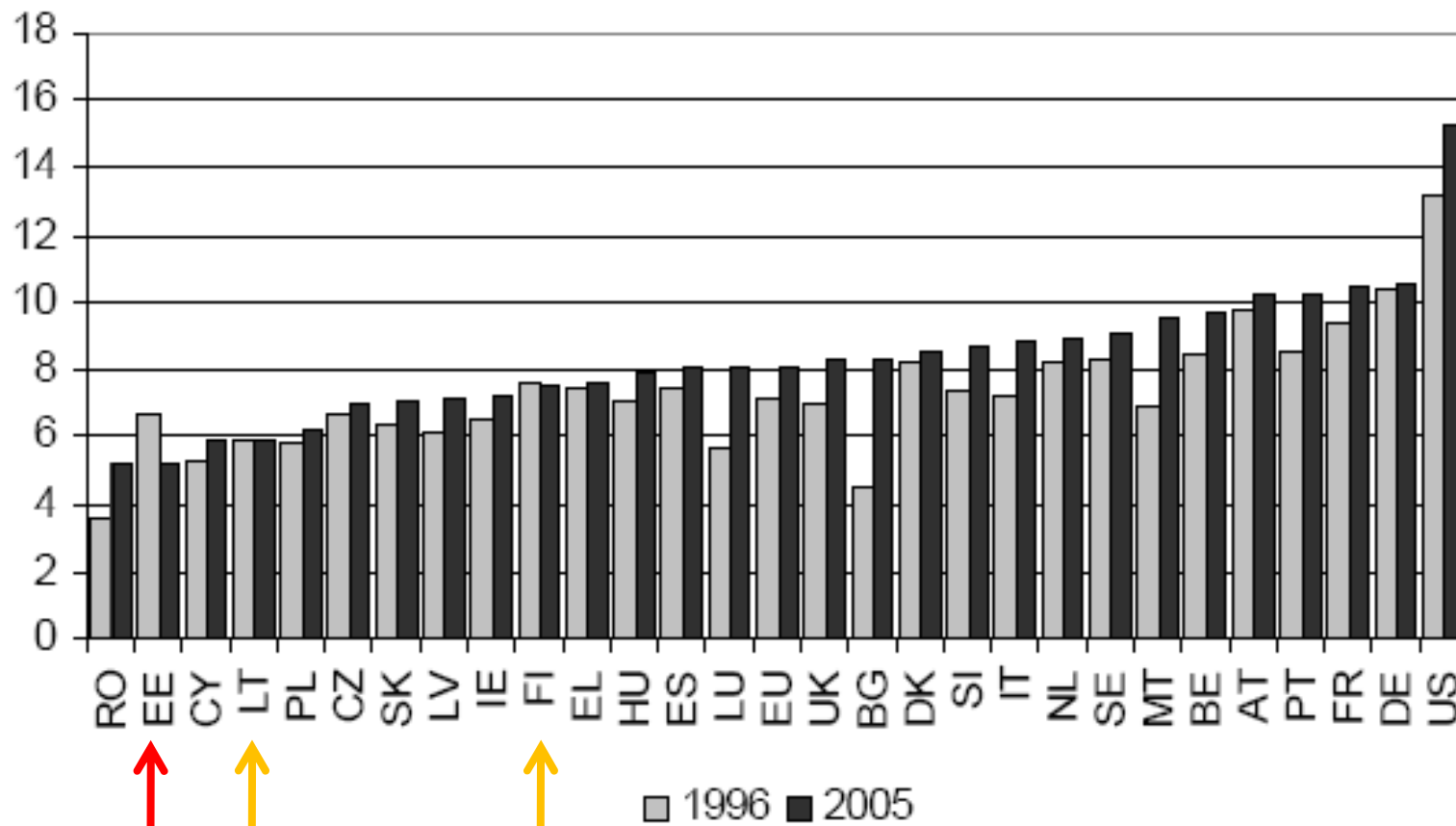
Ravikindlustuse prognoositud laekumine (2005.a hindades) inimese kohta võrreldes keskmise palgaga, erinevate stsenaariumide korral.

A. Võrk jt Tervishoiu rahastamise jätkusuutlikkuse analüüs. PRAXIS 2005

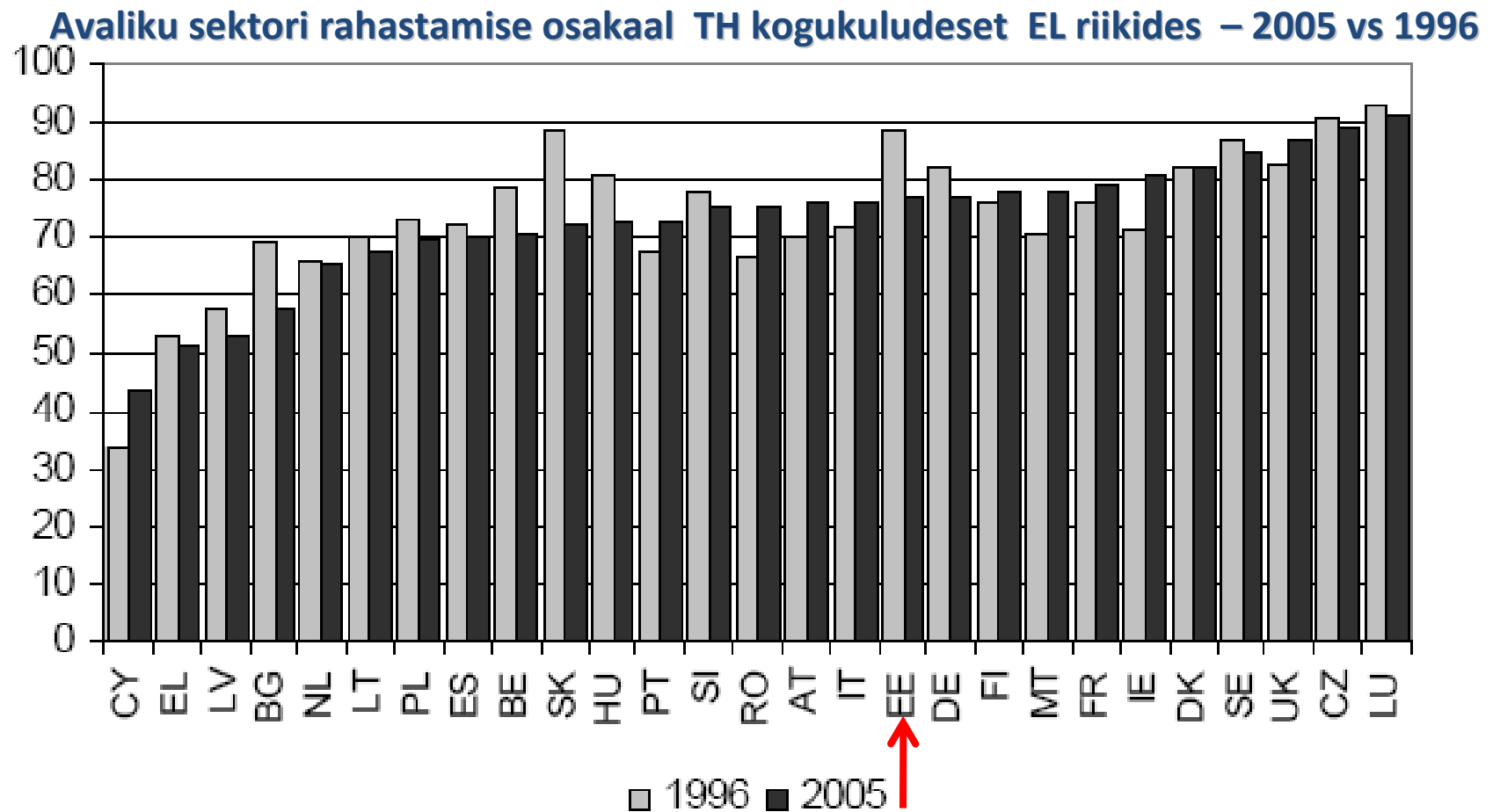
Tervishoiu rahastamise trend on Eestis negatiivne

TH-kulude osakaal SKPst EL riikides ja USAs – 2005 vs 1996

Allikas: Thompson jt. Health care financing in the context of social security.
European Parliament 2008

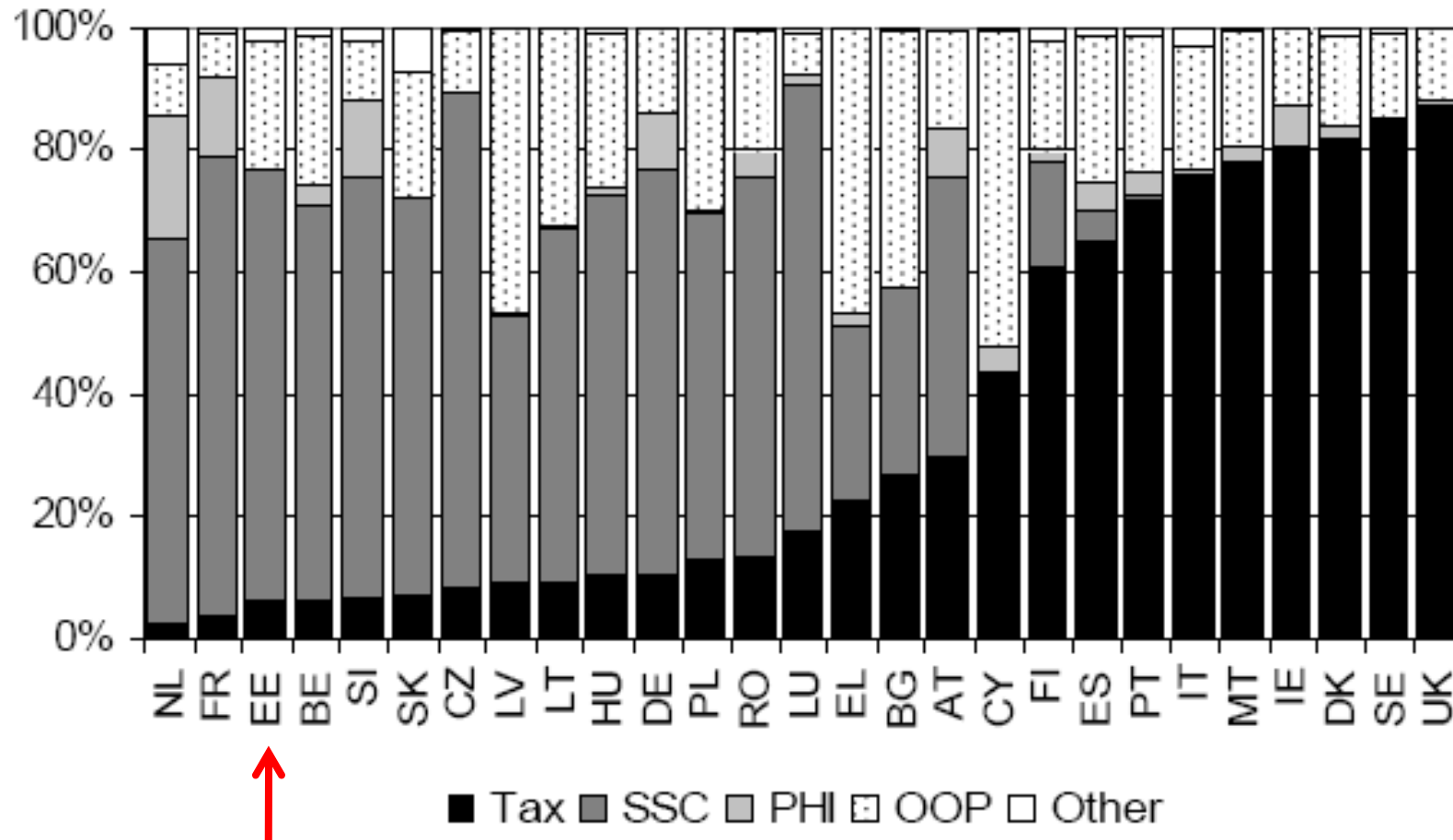
Avalik rahastamine väheneb pisitasa pea kõikjal

Allikas: Thompson jt. Health care financing in the context of social security.
European Parliament 2008

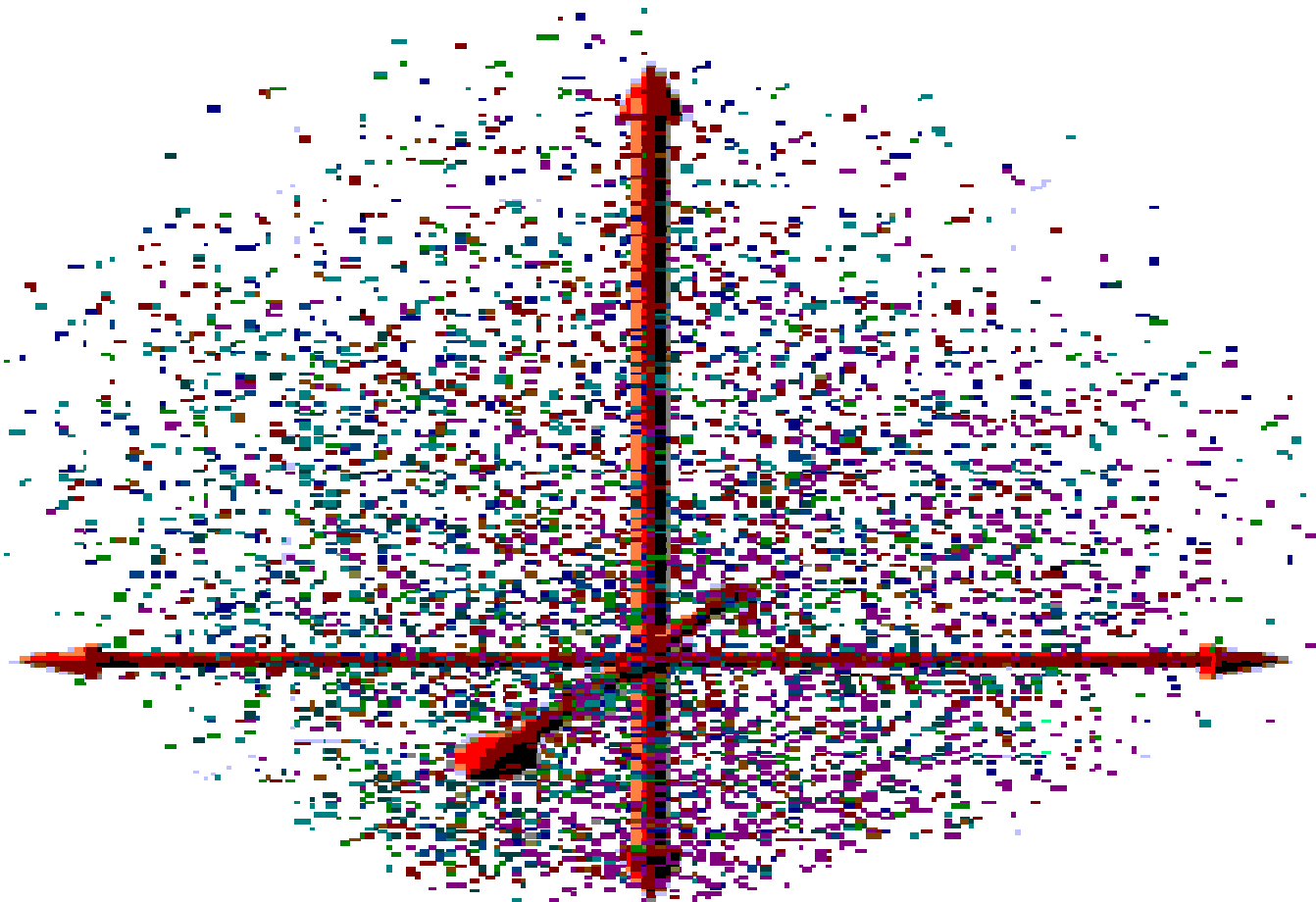
Erakindlustuse osakaal endiselt marginaalne Euroopa Liidus, aga ...

Eri tuluallikate osakaalud TH kuludest EL riikides ja USAs – 2005 vs 1996

Mis määrab suuna?

Graafika: TNS EMOR. RISC uuringumetoodika tutvustus

Meil on nii kombeks ...

Council Conclusions on Common values and principles in European Union Health Systems

(2006/C 146/01)

Universaalne kaitse

Ligipääs hea kvaliteediga meditsiiniabile

Õiglus (equity)

Solidaarsus

...

on põhilised väärtused, millest kõikide EL liikmesriikide tervishoiusüsteemid lähtuvad

alla kirjutatud EL tervishoiuministrite poolt 2006.a

Millised on väärtused Eestis?

USA-le sarnaselt:

- **vabadus, autonoomia**
- **majanduskasv**
- **tarbimine**
- religioon ja spirituaalne usk
- multikultuursus
- **armastus oma maa vastu**

Euroopale sarnaselt:

- solidaarsus, vastutus
- elu kvaliteet
- jätkusuutlik areng
- **sekulaarsus**
- **kultuuriline identiteet**
- armastus demokraatliku ühiskonna vastu

Detsember 2007: PRAXISst huvitas, kas poliitikutel on mõtteid seoses tervishoiu rahastamisega

Eesmärk oli kaardistada Eesti parlamendierakondade ning arvamusliidrite seisukohad peamiste tervishoiu rahastamise väljakutsete ning võimalike alternatiivide osas.

Hinnang ravikindlustuse tulevikule on üksmeelselt optimistlik ... (alles dets '07 ju!)

- Tervishoius rahastamine ei ole “teema”
- Praegune haigekassal põhinev sotsiaalkindlustus on põhimõtteliselt hea üldise lahendusena, aga ...
- “Solidaarsusele” kogu süsteemi lõpuni rajada ei õnnestu
- Erisuste/erinevate võimaluste sissetoomine (või passiivne lubamine) on OK
- Sotsiaalmaksu tõusu ei tule

Konkreetsed otsustajad on “mikro”-probleemide vangis

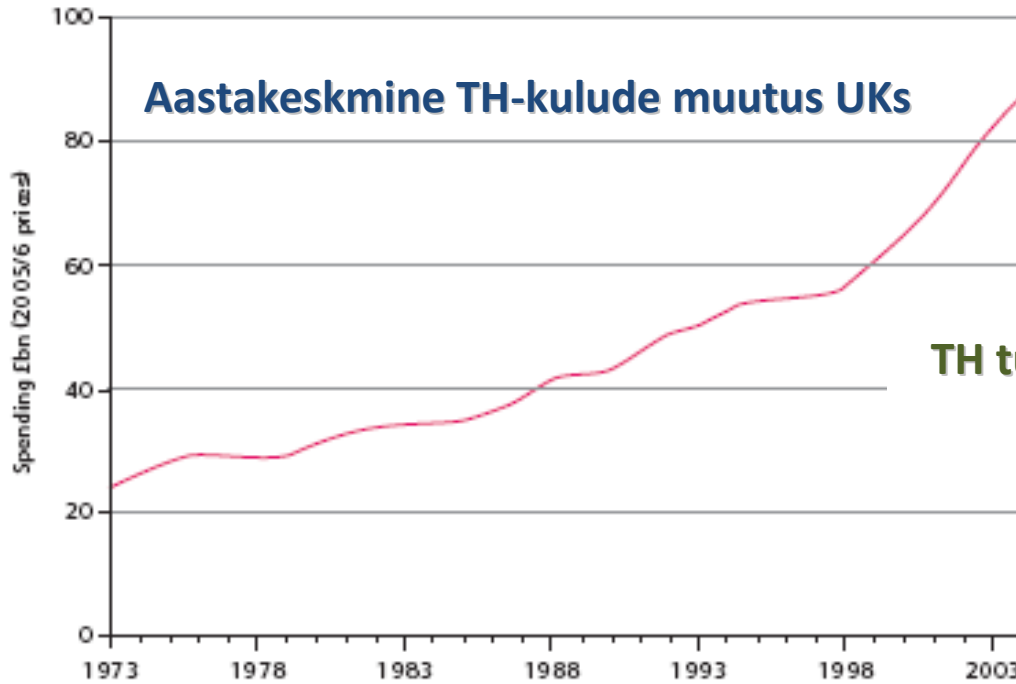
- 200 miljonit kapitalikulud
- palgaleppe summad puudu
- HIV-ravikulud liiga suured
- koalitsioonilepingu täitmine
- ...

Kokkuvõtte meelevõldest poliitilisel maastikul (detsember 2007)

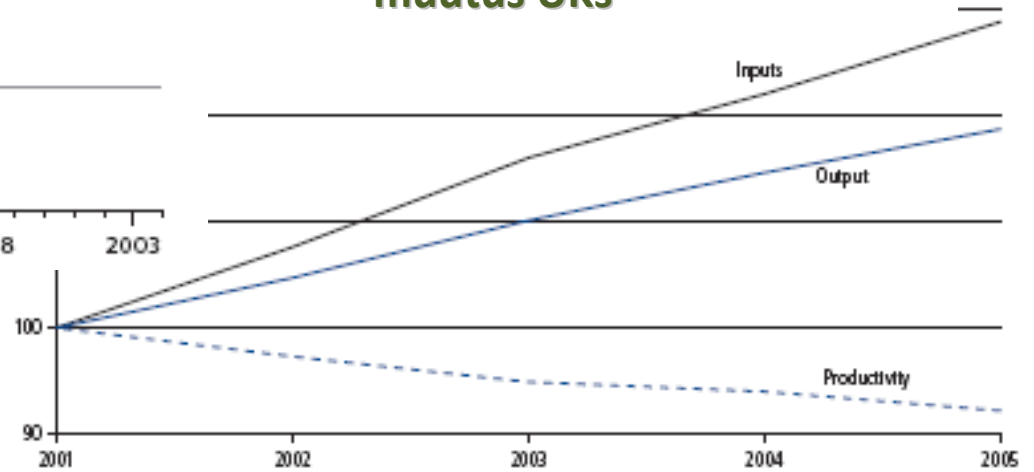

- Aktiivset süsteemi muutust / parandamist ei planeerita
- Olemasolevate reeglite piires spontaansetes arengutes probleeme ei nähta
- Erakapitali lisandumisele ettevaatlik kuni mõõdukas toetus – suurt rolli tervishoiuturul ei näe
- Arstkond soovib raha juurdevoolu, alternatiivsete võimaluste lisandumine on pigem boonuseks

Briti stsenaarium?

TH tulemuslikkuse (arvestades kvalidteeti) muutus UKs

Allikas: UK Centre for the Measurement of Government Activity. Public Service Productivity: healthcare. January 2008

	2001	2002	2003	2004	2005	Average annual change 2001-2005
Output	100.0	104.7	110.1	114.6	118.7	4.4%
Inputs	100.0	107.6	116.0	122.0	128.8	6.5%
Productivity	100.0	97.3	94.9	94.0	92.2	-2.0%

Läti stsenaarium?

Table 3.3 Voluntary health insurance contributions and claims, 1997–2005 (real LVL million, 1997 prices)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Premiums*	3.4	4.3	6.6	7.6	9.4	10.4	13.3	14.2	18.1
Claims*	2.0	2.2	4.2	6.3	7.5	7.9	8.8	9.6	11.1
State budget financing*	111.5	122.5	126.8	136.7	140.5	155.9	172.5	188.5	214.1
VHI claims/budget financing (%)	1.8	1.8	3.3	4.6	5.3	5.1	5.1	5.1	5.2
User charges (% paid by VHI)	-	-	-	-	8.3 39%	8.6 30%	8.7 42%	8.6 34%	-

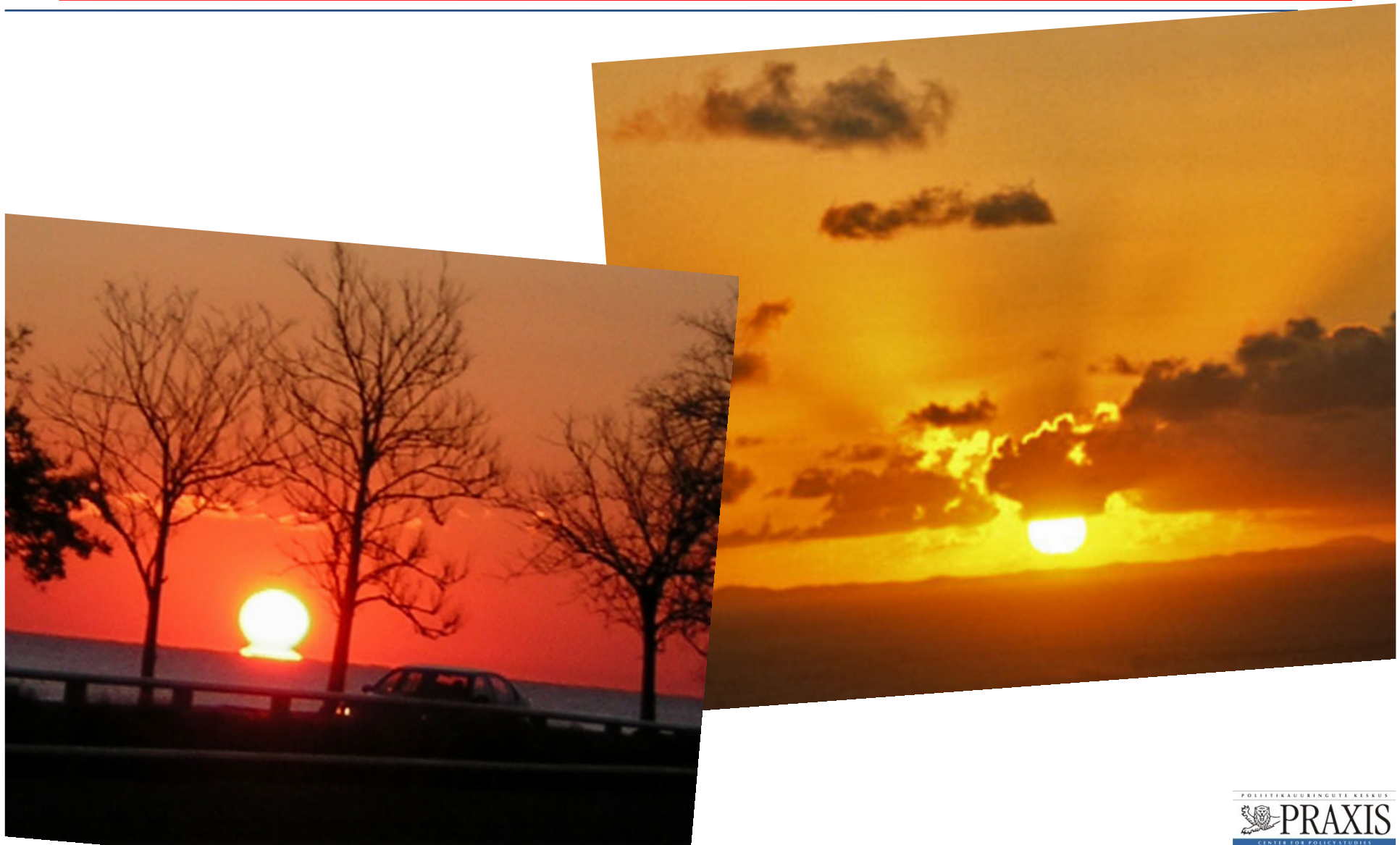
Source: Latvian Insurers Association, 2007 (data provided in nominal terms).

Notes: * Figures are in real terms (million LVL), deflated by use of the consumer price index, 1997 prices; VHI: Voluntary health insurance

Allikas: Tragakes E, Brigis G, Karaskevica J, Rurane A, Stuburs A, Zusmane E, Avdeeva O and Schäfer M. Latvia: Health system review. *Health Systems in Transition*. 2008; 10(2): 1–253.

... ja kõik mis jääb sinna vahele

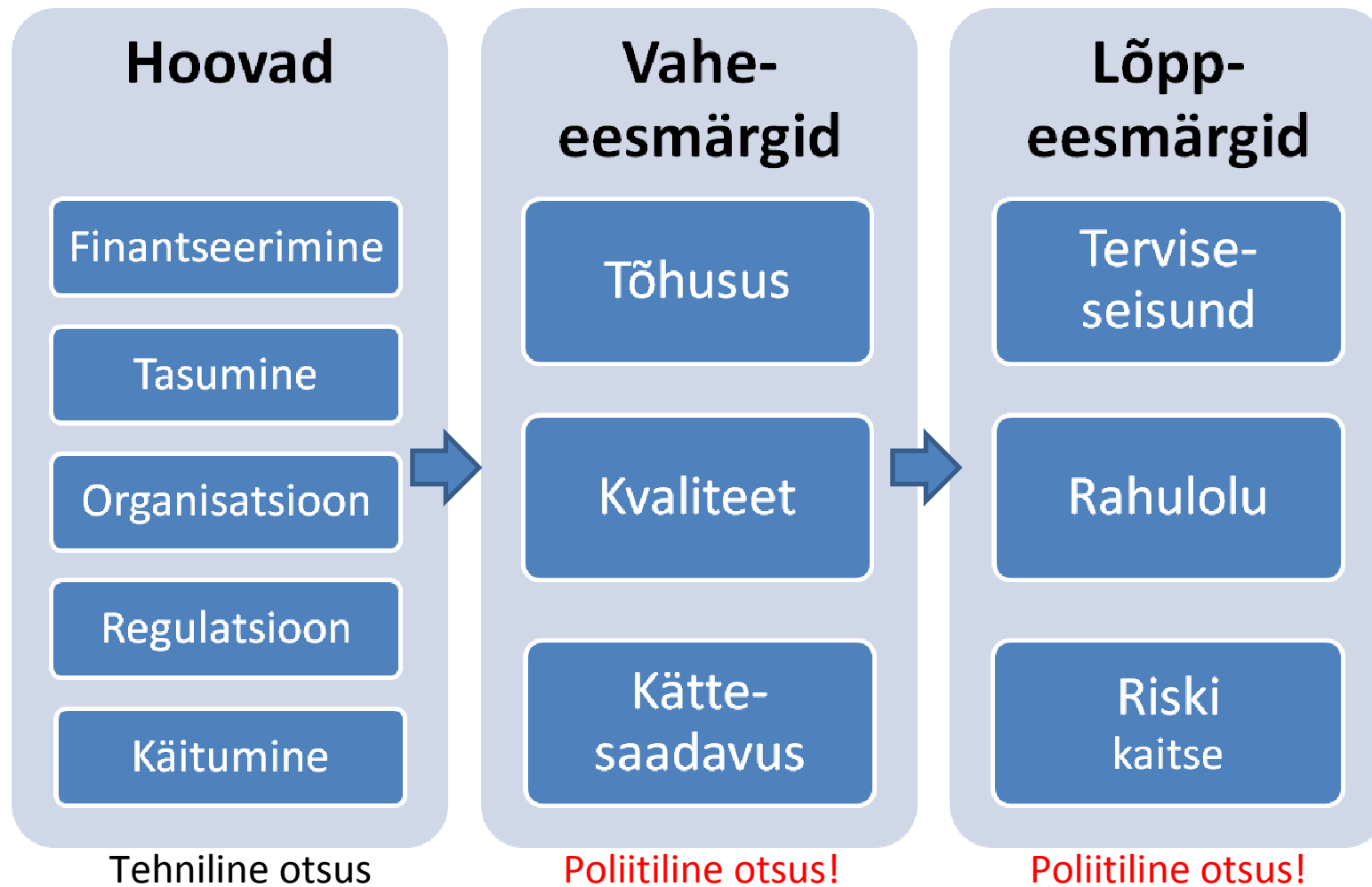
Ühiskonna kulutused tervishoiule

on

sotsiaalne kokkulepe

Rahastamine pole ainuke “kang”, mida sikutada

Allikas: M Roberts et al. "Getting health reforms right". OUP 2004

**Kui midagi jäi segaseks
või tekkis muidu huvi ...**

---

ain.aaviksoo@praxis.ee

www.praxis.ee

**Täna tähelepanu eest
ja soovin edu!**